

Politikpapir

Indeværende dokument er Danske Museers fælles holdning vedr. museumsreformen og museernes rammevilkår, som er et af tre strategiske indsatsområder i 2026. Principdokumentet kan bruges som udgangspunkt for udarbejdelse af egentlige politiske forslag på området.

Danske Museer
Vartov, Farvergade 27D
1463 København K, Denmark
T + 45 4914 3966
info@dkmuseer.dk
www.danskemuseer.dk

Museernes rammevilkår skal understøtte et mangfoldigt og sammenhængende museumslandskab

Folketinget vedtog ultimo 2024 en ny museumslov, som på afgørende vis ændrer statens krav, målsætninger og incitamenters for museernes virke, under overskriften:

'Museumsreform: En generationsinvestering i vores fælles fortælling.'

Tilskudsrammen blev løftet med 75 mio. kr. og beskrevet som en 'generationsinvestering i vores fælles fortælling, i vores demokratiske dannelse og i vores forståelse af os selv.' (citater: [Aftaleteksten vedr. museumsreformen](#))

Reformen blev implementeret med virkning fra 1. januar 2025, men den justerede lovgivning i form af bekendtgørelser, processer i Museumsnævnet og nye krav til fx dokumentation er fortsat i gang. Hertil kommer, at de langsigtede konsekvenser af reformen på nogle områder er vanskelige at gennemskue.

Sideløbende hermed ændres måden, hvorpå Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS) fører tilsyn og understøtter museernes virke, samarbejde og udvikling. Endelig har staten skærpet fokus på museernes vilkår i forhold til skat og moms.

Danske Museer har formuleret dette politikpapir for at skabe en fælles referenceramme for dialogen i museumssektoren om de nye vilkår, og om de muligheder og udfordringer, som vilkårene indebærer for de enkelte museer og for sektoren som helhed.

Formålet er samtidig at styrke branchen i arbejdet med at pege på konkrete justeringer, når lovgivning skal evalueres og eventuelt revideres.

Lovgivning på museumsområdet bør understøtte transparens, videndeling og sammenhæng i museumssektoren

Når et museum ønsker at komme i betragtning til bedre rammevilkår (tilskudskategori mv.) foregår det i dag i høj grad i lukkede eller delvist uigennemsigtige forløb i Slots- og Kulturstyrelsen og Museumsnævnet. Samtidig skubber de nye vilkår museerne i retning af øget konkurrence om gæster og finansiering, hvilket øger risikoen for, at institutionelle strategier og økonomiske hensyn i nogle tilfælde kan stå i vejen for fagligt samarbejde. Fx når museer søger om at opnå statsanerkendelse eller

indplacering i en højere grundkategori. Tempoet i beslutninger og nye krav er højt, og de nye dokumentationskrav giver et administrativt pres på museerne.

Danske Museer mener derfor, at det er helt afgørende fortsat at arbejde for **at forbedre og styrke transparensen** om proces, beslutningsgrundlag og vurderingskriterier ift. museernes rammevilkår. Samtidig er der behov for systematisk **videndeling** og fælles faglig refleksion, hvis sektoren samlet set skal kunne reagere kvalificeret og sammenhængende. Endelig er det afgørende, at der fastholdes fokus på, at museernes **administrative byrde** skal være proportionel med det, dataene skal bruges til – og ikke en uforholdsmæssig tung og dyr byrde, således som det lige nu opleves af flere museer.

En succesfuld implementering af museumsreformen kræver demokratisk legitimitet i statens tilsyn og tilskud

Fælles dataadgang: For at udmøntningen og implementeringen af museumsreformen bliver den brancheinvestering, som er den politiske intention i reformen, er det helt afgørende at sikre transparens, saglighed og demokratisk legitimitet i statens tilsyn og tilskud.

- Danske Museer foreslår en **fælles dataadgang** i form af etablering af et datawarehouse, hvor alle museer har direkte adgang til de nøgletal, som ligger til grund for statstilskuddet. Det vil styrke transparens og lige adgang til viden, samtidig med at det kan lette det administrative arbejde i Slots- og Kulturstyrelsen.
- Danske Museer ønsker at anvende data til at **monitorere og evaluere** reformens konsekvenser i museumssektoren – gerne i tæt samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen. Det er vigtigt for Danske Museer, at synspunkter og debat om reformens konsekvenser for museumssektoren i så høj grad som muligt er baseret på data.

Synlighed og transparens i ansøgninger og beslutninger: En højere grad af transparens vil styrke både oplevelsen af retssikkerhed og den faglige tillid i sektoren.

- Danske Museer foreslår, at der skabes **synlighed og transparens** omkring både ansøgninger vedrørende ændret tilskudskategori, ændringer i vedtægter samt klagesager. Både om ansøgninger, svar og begrundelser.

Realistiske høringsfrister: Når et museum ansøger om eksempelvis ændret eller udvidet ansvarsområde, bliver relevante museer hørt. Det er helt afgørende for processen, ikke mindst, da ændringer kan have betydning for andre museers økonomi, at der afsættes ordentlig tid til en faglig høring.

- Høringer vedrørende ændringer i enkeltmuseers vilkår bør have **rimelige frister**, der giver reel mulighed for faglig og ledelsesmæssig behandling. Eksempler på høringer med frist på én uge illustrerer behovet for klarere standarder for rimelige høringsfrister.

Det administrative pres på museerne bør lettes, så midlerne går til kultur frem for administration

Den nye museumslov fra 2024 sætter en retning for museerne, som til dels er databaseret, idet en del af de statslige tilskud afhænger af parametrene besøgstal, børn og unge, omsætning og forskning. Det kræver – forståeligt nok – en række data, som museerne skal indberette. Danske Museer ønsker i det hele taget transparens i tildelingen af statslige midler, og disse data er en vigtig del af dette.

Det er dog helt afgørende, at man fra myndighedernes side i *udmøntningen* af principperne tager hensyn til, at det ikke kammer over i regeltyranni.

Regelforenklning og proportionalitet: De krav, der stilles til museernes indberetninger, bør vægtes ift. formål og nødvendighed på den ene side og den administrative byrde, der pålægges museerne, på den anden side.

- Danske Museer ønsker at spille konstruktivt ind i arbejdet med **regelforenklning**. Det er afgørende, at krav til dokumentation, rapportering og revision står i rimeligt forhold til det statslige tilskudsniveau.
- Danske Museer vil samle input fra medlemmerne til en **kortlægning** af museernes øgede tidsforbrug og omkostninger til bl.a. revision, dokumentation og rapportering

Det bør i øvrigt diskuteres om Danske Museer kan/skal arbejde med nogle af de opgaver med kvalitetsudvikling som hidtil har været statslige opgaver, f.eks. den nationale brugerundersøgelse og forskningspuljer.